

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: oponent

Autor/ka práce: Anna Šarapatková

Název práce: Metodologický pohled na měření (anti)imigračních postojů(kvalita měření se zaměřením na jeho ekvivalenci)

Vedoucí práce: PhDr.Ing. Jiří Remr, Ph.D., MBA

Oponent/tka: PhDr. Mgr. Ing. Petr Soukup, Ph.D.

Navržené hodnocení: C

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce je stanoven jasně, závěry mu odpovídají (ovšem s výhradami srov. část 7). Struktura práce je v zásadě tradiční, i když empirická část je nepoměrně kratší než úvodní metodologicko-teoretická část, což nebývá zvykem.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka používá poměrně mnoho zdrojů, s ohledem na téma převážně zahraničních. Reflektuje ovšem i národní zdroje. Z mého pohledu chybí některé známé práce k tématu ekvivalence měření, což se poté projevuje v empirické části.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Použité datové zdroje jsou kvalitní, jde o tři vlny šetření ESS. U analýzy, interpretace a popisu výsledků mám několik výhrad (viz opět bod 7).

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Většina argumentace je slušná, autorka prokazuje znalosti i dovednosti z metodologie. Některá vyjádření jsou ale posunuta či trpí výraznými nepřesnostmi (viz bod 7).

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano v textu vše bez problémů. U schémat (zejména 4-7) postrádám přímo pod schémata uvedení jejich zdroje, jak je zvykem v odborné literatuře. Je jasné, že jde o převzatá schémata, zdroj čtenář zřejmě dohledá v textu práce, ale takto se se schémata nepracuje.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Odkazový aparát je v pořádku, i když místy jsou uváděni jen autoři bez konkrétních děl, v jazyce jsem neshledal našel některá pochybení (viz opět bodě 7).

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Popis měření a popis TSE vč. historie je velice slušný, výrazně přesahuje běžné standardy diplomových prací. Lze ocenit také využití MTMM přístupu, který se v šetření ESS uplatňuje, jde na české poměry o výrazný metodologický nadstandard. Je jen škoda, že v této oblasti autorka neprovedla vlastní analýzy a jen přejímá jen výsledky týmu ESS.

Oceňuji i to, že se autorka pustila do poměrně nelehkého úkolu a zpracovala ekvivalenci tří vln šetření ESS pro mnoho evropských zemí. I když není vše provedeno zcela dokonale, chápu, že jde o úlohu velice pracnou.

Nyní popíši několik problémů práce, které považuji za zásadnější. Sledují tok textu, nikoli závaznost připomínek.

1. Popis paralelního, tau-ekvivalentního a kongenerického měření je velice neobratný, není pravda že se paralelní měření užívá nejméně často, ale že se prostě takové konstrukty a jejich měření nedaří v praxi nalézt. Totéž platí i tau-ekvivalentní měření, které se též běžně v praxi nevyskytuje. Ostatně proto není Cronbachovo alfa vhodným ukazatelem reliability (předpokládá tau-ekvivalenci, na což ostatně upozornil už sám Cronbach v 50. letech (což autorka v textu správně reflektuje, ale důsledky z toho žádné nevyvodila). Přehled odhadů reliability je z tohoto pohledu tedy velice zastaralý, novější koeficienty zcela absentují, přitom i v českém prostředí máme již článek tomuto věnovaný (od Marka v časopise Testforum).
2. Na okraj dodávám, že je-li pojednána CTT, pak by měly být aspoň zmíněny novější postupy, které překonávají její nedostatky.
3. Koncept ekvivalence je řešen až na str. 36 práce, což je poněkud překvapivé. Prostor věnovaný jednotlivým aspektům TSE měl být věnován ekvivalenci, měla být popsána šířeji (za inspiraci mohl sloužit například text Anýžové v časopise Data a výzkum resp. její dizertace, z níž je převzato jen základní schéma). Díky tomu se práce omezuje jen na užší pojetí measurement invariance a to je jistě škoda. Popis skalární ekvivalence na konci části 7.2 je značně neúplný, zcela rezignuje na statistický pojmový aparát (ač u předchozích úrovní je tento v popisu hojně využíván).
4. Vyhodnocení invariance je značně neúplné a nadto sporné. Autorka sice slibuje užít koncept dílčí invariance, ale využít reálně není. Namísto chi-kvadrát testu je nejčastěji užívá rozdílů kritérií (nejčastěji CFI, viz text Cheung&Rensvold, 2002), ale tento postup též využít není. Interpretace výsledků je v této části zmatečná a částečně nepřesná.

Z drobnějších problémů uvádím tyto:

1. Jazykové chyby: překlep ve schématu 1, špatné skloňování Berky, nadpis „Typy měření prováděných opakovaně“ je zjevně chybně.
2. Chybí postupy k zajištění ekvivalence /např. viněty), dále chybí postupy blízké measurement invariance zejm. parcels (balíky), dále přístupy BSEM resp. BCFA.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

V rámci obhajoby by bylo vhodné zodpovědět otázku: Jak by bylo možné použít koncept dílčí invariance v konkrétním případě položek o migraci v šetření ESS?

Autorka by případně mohla prezentovat výsledky takové analýzy.

Celkové hodnocení práce: velmi dobře, C

Práce má zajímavé téma, využívá zajímavá data. Bohužel většina práce se zaměřuje na obecnější fenomény a analytická část je velice stručná, nadto z mého pohledu nedokončená a nevyužívá potenciál v datech obsažený. Oceňuji množství práce autorkou vykonané, je škoda, že se vše nepodařilo ještě lépe dotáhnout. Práci hodnotím jako velmi dobrou, C.

Datum: 28. 8. 2019

Podpis: Petr Soukup

